

Utbildningsnämnden

Information om uppföljning av resurser till barn i behov av särskilt stöd i förskolan

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.
2. Utbildningsnämnden ger utbildningsdirektören i uppdrag att studera de utvecklingsområden som framkommit i rapporten.
3. Utbildningsnämnden ger utbildningsenheten i uppdrag att fortsätta den påbörjade uppföljningen av dessa elever.

Ärendet

Utbildningsdirektören har gett resurssamordnaren Eva Westin i uppdrag att göra en uppföljning av barn födda 2003 eller 2004 och som i förskolan varit i behov av särskilt stöd. Syftet är att följa upp om det särskilda stödet har gett effekt. Här sammanfattas denna uppföljning. I rapporten ” Rapport 2015 – Uppföljning av effekter av särskilt stöd” ges en fullständig redogörelse för arbetet (se bilaga).

Den grupp barn som ingår i uppföljningen har haft ett omfattande behov av särskilt stöd i förskolan. Samtliga hade därför beviljats tilläggsbelopp fram till vårterminen 2010, totalt 75 barn. Alla i den undersökta gruppen skulle då uppföljningen inleddes börja i förskoleklass eller i årskurs 1.

Uppföljningen pågick under perioden våren 2010 fram till och med våren 2015. Det har skett genom bland annat intervjuer av rektorer, studier av förskolors och skolors dokumentation kring elevernas stöd och uppgifter från utbildningsenheten. Exempel på dokumentation som har använts är åtgärdsprogram, där varje elevs behov av stöd framgår, och utvärderingar som förskolor och skolor genomfört av det särskilda stödet som eleverna fått.

Vid övergången till förskoleklass eller årskurs 1 hade alla barn utom tre fortsatt stödbehov. Tio av barnen stannade kvar ytterligare ett år i förskolan istället för att börja förskoleklass eller årskurs 1.

I slutet av uppföljningsperioden var det knappt en av tio elever (9%) som av rektorerna bedömdes inte ha behov av särskilt stöd. Gemensamt för dessa var att inlärningssvårigheter inte angetts som orsak till de tidigare stödåtgärderna.

Fler än nio av tio elever i den undersökta gruppen (91%) hade behov av särskilt stöd under hela uppföljningsperioden. Många av dessa bedömdes ha långvariga svårigheter. Totalt 12 elever hade vid uppföljningsperiodens slut börjat i särskolan. Att de hade särskilt stöd i slutet av uppföljningsperioden betyder alltså inte nödvändigtvis att de insatta stödåtgärderna inte hade gett effekt. Flera av rektorerna uppgav dock att nuvarande stödinsatser kanske inte skulle räcka längre fram, när kunskapskraven ökar.

Rektorerna bedömde ofta att effekten av det särskilda stödet gav eleverna goda förutsättningar. Det speglar vikten av att tidigt identifiera barn i behov av stöd så att rätt typ av stöd kan sättas in så tidigt som möjligt. Ett sådant förhållningssätt har också starkt forskningsstöd.

Samtidigt efterfrågade många rektorer mer kompetens i både hur man stödjer eleverna fullt ut och i att identifiera orsakerna till stödbehoven. Rektorerna menade att elevernas svårigheter ofta blir tydligare ju äldre de blir, vilket gör situationen svårare att hantera. Trots det bedömde många rektorer att effekterna av stödet varit effektivt för flera elever, det vill säga elevens svårigheter hade minimerats eller helt avtagit.

Ett antal utvecklingsområden har framkommit i denna uppföljning:

- Tillgången till specialpedagoger i förskolan.

Den övervägande delen förskolor i undersökningen saknade specialpedagogisk kompetens.

- Tillgången till pedagoger för de yngre eleverna i skolan.

I dag är det vanligt att assistenter, med liten tidigare jobberfarenhet och utan pedagogisk utbildning, får i uppdrag att arbeta med en elev i behov av särskilt stöd.

- Tydliggörande av arbetet med målen för elevernas sociala utveckling.

Få skolor kan beskriva hur de arbetar med elevernas sociala utveckling, utifrån läroplanens mål.

- Kvalitetsarbetet gällande uppföljning och utvärdering för barn i behov av särskilt stöd i förskolan.

För att kunna se om åtgärder har önskad effekt är det viktigt att det finns en tydlig process i hur man identifierar stödbehov och hur man följer upp och utvärderar detta arbete.

Förskolorna hade dock ofta svårt att beskriva detta.

- Kompetens för att stödja barn med sen utveckling i förskolan.

Barnens svårigheter i förskolan beskrivs ofta som att de är sena i sin språkutveckling. Först vid skolstart sker utredning vilket kan leda till en annan bild av problematiken. Med rätt typ av insatser som kan sättas in redan i förskolan ökar möjligheterna att stödja barnen på ett effektivt sätt.

Bilagor

Rapport 2015 –Uppföljning av effekter av särskilt stöd

Eva Westin
Resurssamordnare
Utbildningsenheten